

SKÖTSELPLAN FÖR

**NATURRESERVATET
DJURSNÄS KASE**

VÄSTERVIKS KOMMUN, KALMAR LÄN

2006-12-14

NATURVÅRDSFÖRVALTARE: LÄNSSTYRELSEN

Skötselplan för naturreservatet Djursnäs kase

Förord

Skötselplanen är ett praktiskt handlingsprogram för skötseln av naturreservatet. Planens inriktning bestäms av ändamålet med naturreservatet och de föreskrifter som meddelats i beslutet. Till grund för skötselplanen ligger ett reservatsbeslut från 1974-11-25, se bilaga 1.

Planförfattare; Johanna Edenvad, Länsstyrelsen i Kalmar län.

1. Syftet med naturreservatet

Reservatsbeslutet från 1974-11-25, grundas på följande:

”Området består av ett bergsparti, som har en markant brant mot väster och vid Djursnäs kase når en höjd av ca 65 meter. Inom området finns fyra fornlämningar (rösen) samt ett ca 20 x 60 meter stort klapperstensfält. Bergsdelen är bevuxen med gles hedtallskog, och väster nedanför bergsfoten förekommer även lövträd såsom ek, björk, rönn, hassel m.m. Från berget har man en vidsträckt utsikt över bl.a. havsviken Syrsan. Ändamålet med reservatsbildningen är att bibehålla ett vackert och markant inslag i landskapet. Även med hänsyn till det rörliga friluftslivet bör området särskilt skyddas och vårdas”.

2. Beskrivning av området

Djursnäs kase karaktäriseras av en växling mellan höga bergspartier och lundmiljöer i de lägre delarna. Reservatets västra sida är delvis mycket brant och gränsar mot en väg samt tomtmark med fritidsbebyggelse. Bortom den norra, östra och södra gränsen, finns skogsmark med något flackare terrängförhållanden.

Höjdområdena utgörs till stor del av glest tallbevuxna hållmarker som sedan övergår till lövblandad barrskog och lövblandskog i den västra sluttningen och i de lägre partierna där markfuktigheten är högre.

Den högsta delen av området (västsidan), uppgår till en höjd av ca 65 meter. Från denna topp/kase är utsikten vidsträckt över havsvikarna Syrsan och Porsviken.

Längre in på bergsplatån finns 4 fornlämningar i form av stenrösen uppbyggda av mindre kantiga block och stenar samt mer rundslipade stenar. Mycket av materialet har sannolikt hämtats från det klapperstensfält beläget ca 150 meter söderut.

Blandlövskog av örtrik-typ (<i>Quercus robur-Ulmus glabra-Tilia cordata</i> -typ) 2.2.3.6	2,7
Blandskog av ört-typ (<i>Picea abies-Betula spp.-Quercus robur-Fagus sylvatica-Geranium sylvaticum-Melica nutans</i> -typ) 2.3.1.3	2,7
Klippvegetation på fattiga bergarter (<i>Silene rupestris-Calluna vulgaris</i> -typ) 7.1.1.2	3,4
Övrigt; Planterad gran	1,1
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar 8220 Västlig taiga 9010
Strukturer	Lövträd i barrskog, gamla träd, vindfällan, stående döda och döende träd
Arter	Hasselsnok, aspfjäril
Friluftsliv	• Besöksobjekt • Kulturhistoria • Landskapsbild • Naturpedagogik • Naturlighet

2.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

I slutet av 1500-talet byggdes gården Djursnäs. År 1769 bestod gården av ett s.k. frälsehemman (självförsörjande jordbruksenhet som ligger under ett frälsegods, där bonden arrenderar sin mark). Djursnäs kase betecknades som ett bergigt skogsbeklätt område, där skogen främst utgjordes av gran och tall. Tallen användes till hus- och sågtimmer. Det som avskiljde sig inom området vid denna tidpunkt var att det fanns en liten åkerlycka med sandaktig jord inom den NV delen av reservatet. Reservatets SV del bestod främst av mad- och hårdvallsäng, och endast hårdvall i SO. Den SO delen var uppbruten av två flikar med en höglänt och bergaktig äng som slogs. Här fanns också inslag av ekskog.

Markanvändningen inom reservatet har under historisk tid alltså främst handlat om uttag av brännbart material för uppvärmning och timmer för hushållsändamål. Numera används området endast till friluftslivsändamål och jakt.

Djurliv

Enligt iakttagelser och uppgifter från markägare rör sig mycket vilt såsom älg, rådjur och fålthare i reservatet. I den bergiga terrängen kan även arter som t.ex. berguv tänkas förekomma. I landområdena och utefter västslutningen, finns en småfågelsfauna med bl.a. näktergal och rödhake. Längre nordväst växer mycket asp och här har aspfjäril påträffats. Tidigare var reservatet också en lokal för den rödlistade fjärilen kronärtsblåvingen (akut hotad, CR), men har på senare år inte syns till. Ytterligare en rödlistad art i området är hasselsnoken (sårbar, VU). På flera döda eller döende träd finns rikligt med spår av vedbaggar och hackspett.

2.3.3 Geovetenskapliga bevarandevärden

Områdets geologi är vetenskapligt intressant genom bergets speciella uppbyggnad och formation. Bergsbranterna dominerar landskapsbilden som uppvisar en fjordliknande tektonisk gränzon. Berget har skrovliga vittringsformer och består av kvartsit med granitinslag och har en ojämnt platåartad yta. I närheten av bergets högsta punkt, övergår ytan till ett 20 x 60 meter stort klapperstensfält. Jordtäcknet utgörs varierande av morän, grovmo, sand eller grus och är tunt och osammanhängande.

2.3.4 Bevarandevärden för friluftslivet

Djursnäs kase är välbesökt och nås enkelt med bil norrifrån via Helgenäs samhälle. Sydväst om reservatet i anslutning till Porsviken, finns parkeringsmöjligheter för ca 5-6 bilar samt en rastplats med bänkar och en sopmaja. Strax norr om parkeringsplatsen vid en gränsmarkering för reservatet, börjar en strövstig som leder upp till reservatets utsiktsplats och där ytterligare 2 bänkar står uppställda. Strövstigen följer sedan bergspartiet och ner till lövskogsområdena i nordväst.

3. Generella råd och riktlinjer

Vid skötselåtgärder ska värdefulla element för faunan och florans sparas så som grova träd, hålträd, boträd, stående döda och döende träd, vindfällan eller lågor. Alla skötselåtgärder inom naturreservatet, t.ex. avverkning, gallring, röjning och uttransport av virke, ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark och fornlämningar inte uppkommer.

De träd (t.ex. ekar) som tidigare vuxit öppnare bör frihuggas. Spara en del buskar, i första hand blommande för att skapa/bibehålla brynmiljöer.

Träd som fallit eller hotar falla ned över befintliga vägar, stigar, ledningsgator, kulturhistoriska lämningar eller tomtmarker får upparbetas och avlägsnas. Träd som är värdefulla för faunan och florans, exempelvis grova och gamla träd ska dock flyttas och lämnas kvar på lämplig plats i reservatsområdet. Samråd ska ske med Naturvårdsförvaltaren.

Röjning av befintliga vägar och ledningsgator får ske i alla skötselområden som

4.1 Skötselområde 1: Hällmarkstallskog (9,1 ha)

Beskrivning: Bergsplatåer som utgörs av omväxlande gles hedtallskog och hällmarkstallskog samt mindre inslag av löv. Fältskiktet består övervägande av ris och markskiktet täcks till större delen av busklavar. Se utförligare beskrivningar i ”2.3.2 Biologiska bevarandevärden”. 6,8 hektar utgörs av naturtypen *västlig taiga*, se bilaga 4. Inom skötselområdet i reservatets mittersta del, ligger 4 fornlämningar.

Bevarandemål:

- Arealen västlig taiga (9010) skall vara minst 6,8 hektar i gynnsam bevarandestatus.
- Lövträdsandelen är minst 20 %. Lövträd som sälg, rönn och asp bör förekomma med minst 10 %.
- Relationen död ved/levande ved skall vara minst 1/5.
- I området finns för naturtypen typiska fågelarter (t.ex. spillkråka, svartmes, talltita). Hackspettsspår finns i oförändrad omfattning enligt riksskogsinventeringen i skog (RIS).
- Samtliga fornlämningar ska vara väl synliga.
- Klapperstenfältet ska hållas öppet och väl synligt.

Skötselåtgärder: Området lämnas i princip utan åtgärder, dock röjs fornlämningarna och klapperstensfältet fria från högre växtlighet. I dagsläget föreligger inga akuta åtgärdsbehov, men en uppföljning bör göras inom 5-10 år. Eventuellt nedfallna träd över fornlämningarna, flyttas till lämpligare plats i närheten.

4.2 Skötselområde 2: Klippvegetation (3,4 ha)

Beskrivning: Bergssluttningar/branter med dels vegetationsfri mark och dels vegetation bestående av skorplavar och enstaka tallar. Se utförligare beskrivningar i ”2.3.2 Biologiska bevarandevärden”. Hela arealen utgörs av naturtypen *klippvegetation på silikatrika bergssluttningar*, se bilaga 4.

Bevarandemål:

- Arealen klippvegetation på silikatrika bergssluttningar (8220) skall vara minst 3,4 hektar i gynnsam bevarandestatus.
- Andelen vegetationsfri mark (exkl. skorplavar) är minst 35 %.
- Träd och buskars täckningsgrad är högst 5 % och tillåts öka med maximalt 30 %.
- Bergyta som är obeskyddad av träd under större delen av dagen tillåts minska med maximalt 10 %.

Skötselåtgärder: Området lämnas utan åtgärder i dagsläget.

Delområde 5 a:

Beskrivning: 1,1 ha tät planterad granskog (ca 30 år) med enstaka björk och ek. Planteringen ligger som en kil i en svacka och delar skötselområde 1 i två delar, se bifogad skötselplankarta (bilaga 2).

Bevarandemål:

- Blandskog i olika successionsstadier med en trädslagsfördelning om ca 50 % gran och 50 % löv.
- Sammanlagda krontäckningen för träd och buskar ligger mellan 70-80 %.

Skötselåtgärder: För att gynna befintliga lövträd och uppkomsten av nytt löv, är en kraftig gallring av gran ev. kombinerat med ringbarkning önskvärd, där uttaget är ca 50 % fördelat över hela skötselområdet. Åtgärden är aktuell i dagsläget.

Delområde 5 b:

Beskrivning: 1 ha tät planterad tallskog (ca 30 år) belägen vid södra reservatsgränsens kortsida, se bifogad skötselplankarta (bilaga 2).

Bevarandemål:

- Blandskog i olika successionsstadier med en trädslagsfördelning om ca 70 % tall och 30 % löv.
- Sammanlagda krontäckningen för träd och buskar ligger mellan 70-80 %.

Skötselåtgärder: För att gynna uppkomsten av nytt löv, är en gallring av tall ev. kombinerat med ringbarkning önskvärd, där uttaget är ca 30 % fördelat över hela skötselområdet. Åtgärden är aktuell i dagsläget.

4.6 Skötselområde 6: Friluftsliv

Beskrivning: Reservatet nås enkelt via en grusväg där en parkeringsplats finns längs reservats västra gräns. En strövstig går genom reservatet markerad med rödmålade streck på träden samt med små stolpar nere i lundområdet. Stigen är bitvis brant och kan i dessa partier vara svårtillgänglig. Se även beskrivningar i 2.3.4 "Bevarandevärden för friluftslivet".

Någon informationstavla för reservatet finns inte i dagsläget.

Bevarandemål:

- Minst en väl underhållen informationstavla ska finnas.
- Den befintliga strövstigen ska vara tydligt markerad och väl framkomlig.
- Reservatsgränsen ska vara tydlig markerad.
- Minst en väl underhållen bänk ska finnas vid utsiktsplatsen.
- Information om reservatet ska finnas på Länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder: För närvarande har ingen informationsskylt satts upp, vilket bör åtgärdas omgående. Bästa platsen för denna skylt torde vara i slänten vid parkeringsplatsen där strövstigen börjar. Strövstigens färgmarkeringar börjar blekna bort

7.2 Uppföljning av bevarandemål

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för uppföljning av naturreservatets bevarandemål. Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts och vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

8. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet
Gallring/Ringbarkning	Skötselområde 3, 4, 5	Länsstyrelsen	1
Röjning/Friställning	Skötselområde 4	Länsstyrelsen	1
Gränsmarkering	Skötselområde 6	Länsstyrelsen	1
Informationstavla	Skötselområde 6	Länsstyrelsen	1
Markering samt röjning av strövstigar	Skötselområde 6	Länsstyrelsen	1
Framröjning av forn- och kulturlämningar	Skötselområde 1	Länsstyrelsen	1
Uppföljning av skötselåtgärder	Hela reservatet	Länsstyrelsen	1
Uppföljning av bevarandemål	Hela reservatet	Länsstyrelsen	1

*Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst

Bilagor

1. Reservatsbeslut från 1974-11-25
2. Skötselplanskarta
3. Vegetationskarta enligt Nordiska Ministerrådets naturtyper
4. Vegetationskarta enligt Habitatdirektivets naturtyper (Natura 2000)
5. Fornlämningskarta
6. Artlista
7. Referenslista

1974-11-25

11.121-1946-71

Angående bildande av naturreservat på fastigheten Djursnäs
1:1, Västerviks kommun

Beskrivning av naturreservatet

Reservatets benämning: Djursnäs Kase naturreservat

Kommun: Västervik

Socken: Västra Ed

Fastighet: Del av Djursnäs 1:1

Lägesbeskrivning: Topografisk karta 7G Västervik NO, ek karta
7G 5 i. Reservatet är beläget ca 3 km SO Kelgenäs.

Gränser: Området är markerat med röd heldragen begränsnings-
linje på bilagda, till beslutet hörande karta.

Areal: ca 20 ha.

Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i länet i samråd med mark-
ägaren.

Grund för beslutet

Området består av ett bergsparti, som har en markerad brant
mot väster och vid Djursnäs Kase når en höjd av ca 65 m.
Inom området finns fyra fornlämnningar (rösen) samt ett ca
20 x 60 m stort klapperstensfält. Bergsdelen är beväxad med
glas hödtallskog; i väster nodanför bergsfoten förekommer
även lövträd såsom ek, björk, rönn och hassel m fl. Från
berget har man en vidsträckt utsikt över bl a havsviken Sys-
san. Ändamålet med reservatsbildningen är att bibehålla ett
värdet och markant inslag i landskapet. Även med hänsyn till
det rörliga friluftslivet bör området särskilt skyddas och
vårdas.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar läns-
styrelsen området som naturreservat (Djursnäs Kase naturre-
servat) med de gränser som frångår av kändokartan.

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrel-
sen med stöd av 8, 9 och 10 §§ naturvårdslagen samt 7 § anför-
stycket naturvårdshuvudstyrelsen (1964:825), att nedan angivna
föreskrifter och bestämmelser skall gälla beträffande område

5. skada eller borttaga befintliga hüggnadsanordningar;
6. uppgöra eld;
7. tälta, uppställa husvagn e d samt
8. på störande sätt utnyttja radio, grammofoon, bandspelare e d.

Föreskrifterna skall ej gälla markägaren eller annan sakägare

Bestämmelser enligt 7 § andra stycket naturvårdslagen om
vård och förvaltning av naturreservatet

Syftet med verksamheten skall vara att i görligaste mån bi-
behålla nuvarande naturmiljö och landskapsbild inom området
samt att underlätta områdets utnyttjande för det rörliga
friluftslivet;

Förvaltare skall vara skogsvårdsstyrelsen i länet.

Vid verksamhetens bedrivande skall samråd fortlöpande ske
med såväl markägaren som berörda myndigheter och skötselrådet
i länet.

För området skall finnas en särskild skötselplan. Förslag
till sådan plan skall upprättas genom förvaltarens förslag
efter samråd med markägaren. Planen skall efter hörande av
naturvårdsverket fastställas av länsstyrelsen.

Reservatet skall utmärkas på platsen i enlighet med natur-
vårdsverkets anvisningar i länet.

Beträffande området meddelat särskilt förordnande om skydd
för landskapsbilden upphör samtidigt härmed att gälla.

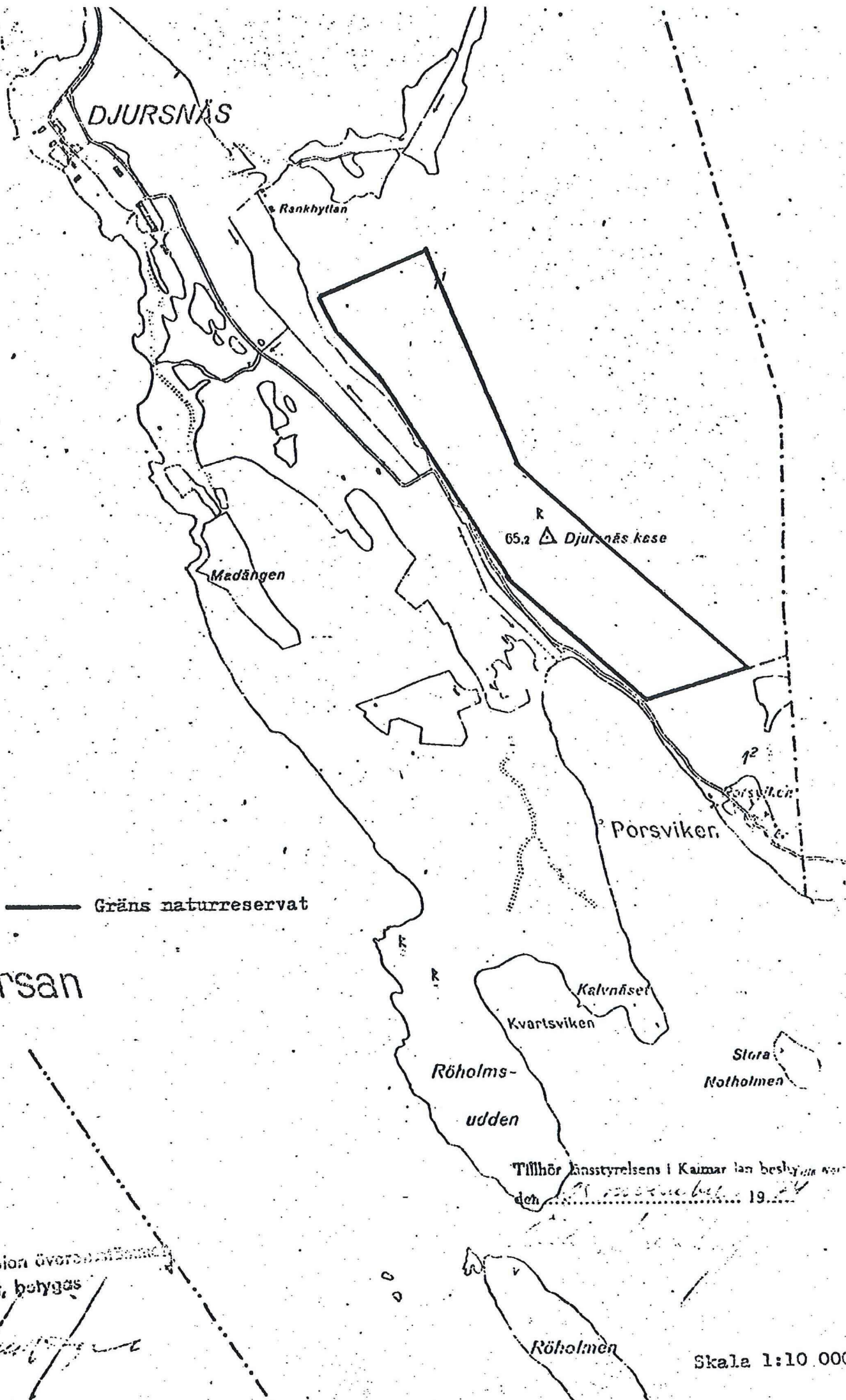
Den som bryter mot föreskrift enligt 8 eller 10 § naturvårds-
lagen kan dömas till böter eller fängelse samt nå förpliktas
att ersätta kostnad, som föranleds av gärningen.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot sådan föreskrift, äger
länsstyrelsen vid vite förelägga honom att rätta vad olag-
ligen skett. Överexekutor äger ock meddela handräddning för
sådant ändamål.

Om innehållet i detta beslut skall kungörelse i vederbörlig
ordning utfärdas.

Talan mot beslutet skall föras skriftligen genom bevär hos
Kungl. Maj:t.

Bevärshandlingen skall ha inkommit till jordbruksdepartemen-
tet inom tre veckor från den dag, då klaganden fick del av
beslutet.

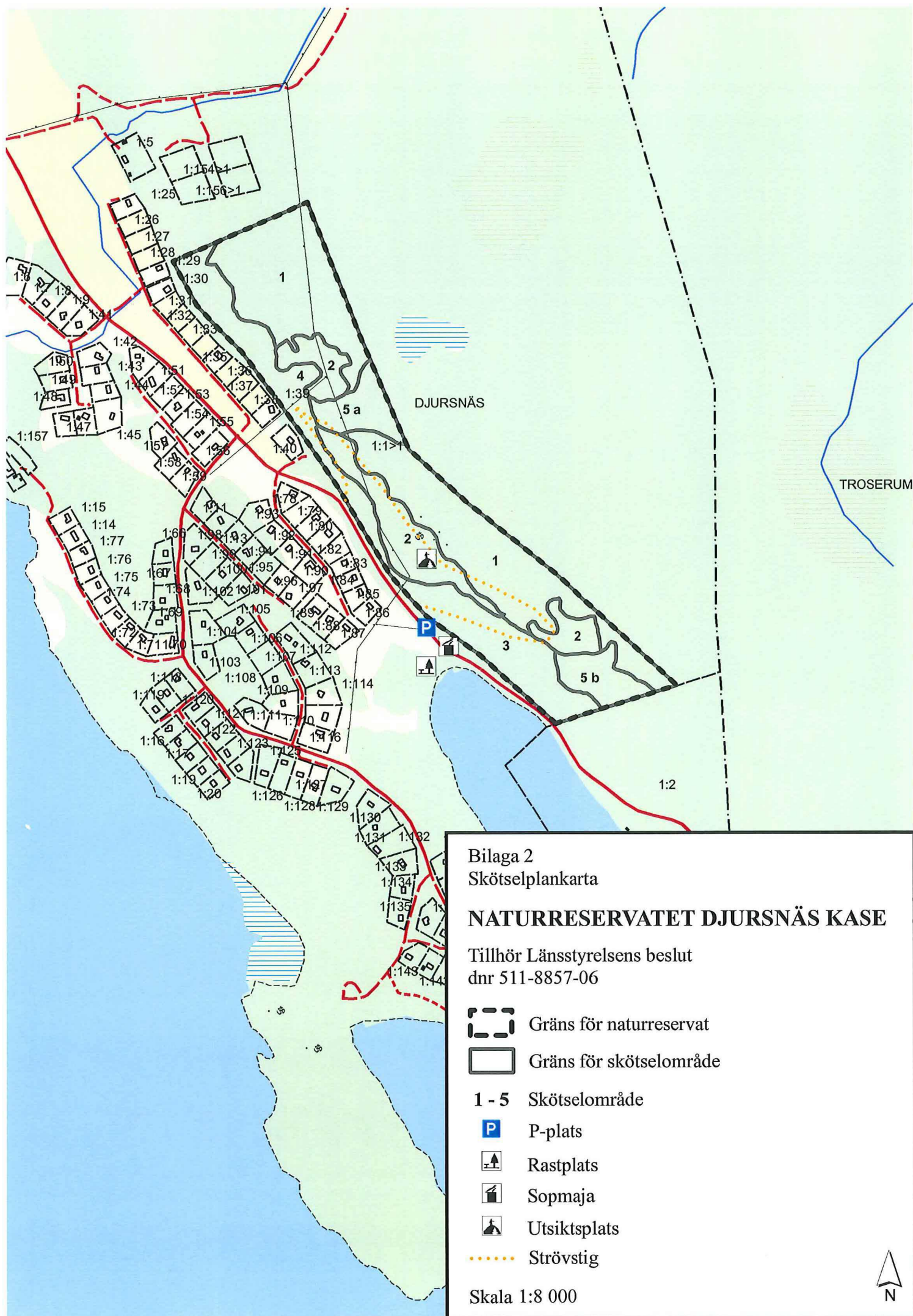

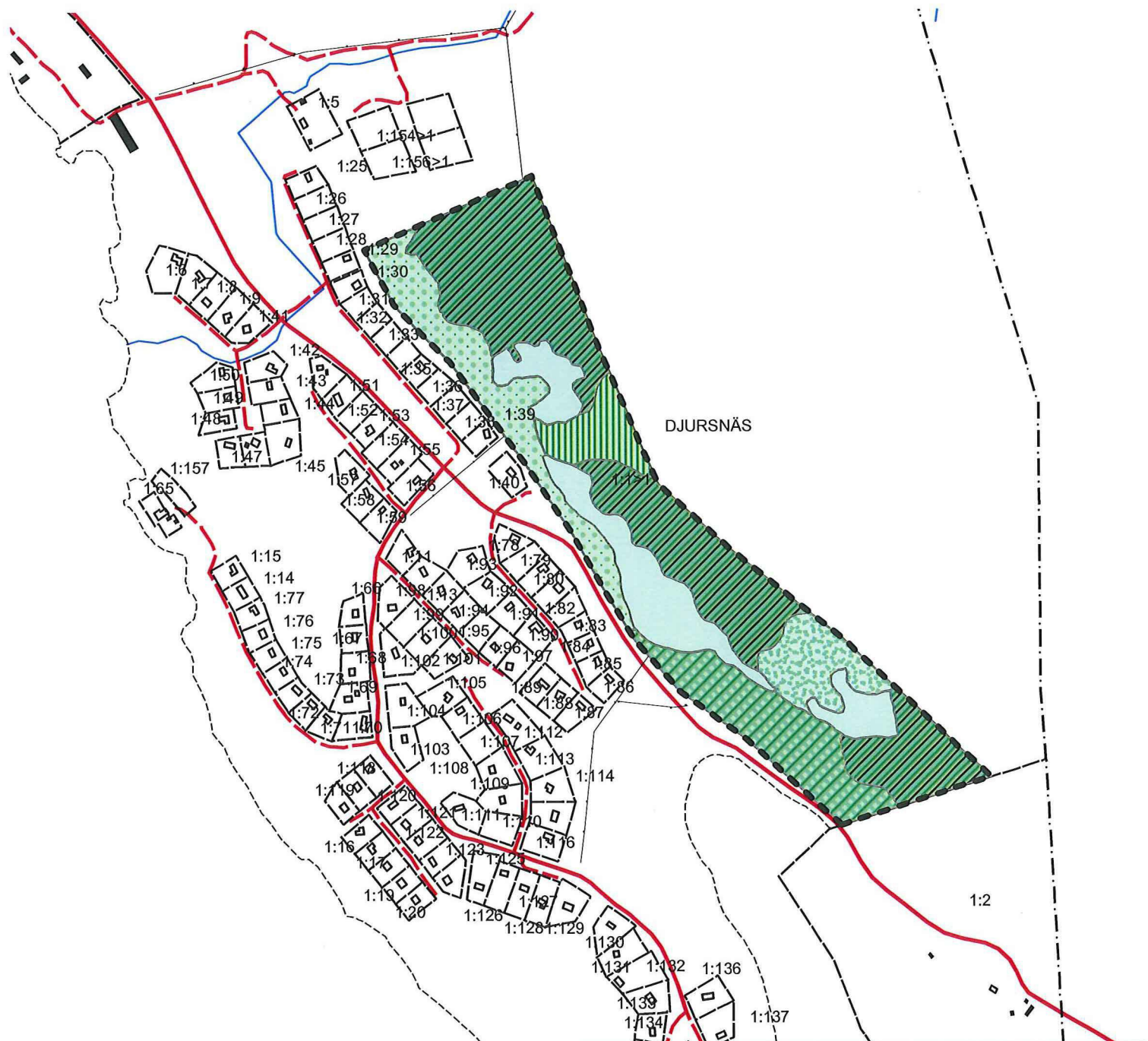
Gräns naturreservat

Syrsan

Allt fotostatistiska övervakningsmaterial
med originalet, behygas

Skala 1:10 000

Bilaga 3

Vegetationskarta enligt Vegetationstyper i Norden

NATURRESERVATET DJURSNÄS KASE

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-8857-06

Gräns för naturreservat

Vegetationstyper

Blanskog av ört-typ

Blandskog av lav-ris-typ

Blandlövskog av örtrik typ

Granskog

Klippvegetation på fattiga bergarter

Tallskog av lav-typ

Skala 1:8 000

Artlista

Förteckning över känd förekomst av rödlistade arter inom naturreservatet Djursnäs kase.

Rödlistekategorier enligt den nationella rödlistan fastställd av Naturvårdsverket 2000.

Rödlistekategori:

- EX = utdöd (extinct)
- RE = försvunnen (regionally extinct)
- CR = akut hotad (critically endangered)
- EN = starkt hotad (endangered)
- VU = sårbar (vulnerable)
- NT = missgynnad (near threatened)
- DD = kunskapsbrist (data deficient).

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödlistekategori
Kräldjur		
<i>Coronella austriaca</i>	Hasselsnok	VU

Referenslista

Eriksson, B. 1984: *Byar och fiskelägen i Västerviks kommun – inventering och värdering av viss bebyggelse ur kulturhistorisk synpunkt*. Västerviks kommun.

Gärdenfors, U. (ed) 2000. *Rödlistade arter i Sverige 2000*. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Hallingbäck, T & Holmåsén, I. 2000. *Mossor – En fälthandbok*. Andra upplagan. Stenströms Bokförlag AB/Interpublishing, Stockholm.

Länsstyrelsen i Kalmar län. *Kulturmiljövårdens riksintressen*. Västerviks kommun.

Länsstyrelsen, 1997. *Natur i Östra Småland*.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1974. *Beskrivning samt förslag till skötsel och anläggningsarbeten inom blivande naturreservatet Djursnäs kase*.

Mossberg, B & Stenberg, L. 2003. *Den nya nordiska floran*. Wahlström & Widstrand 2003.

Moberg, R & Holmåsén, I. 2000. *Lavar – En fälthandbok*. Tredje upplagan. Stenströms Bokförlag AB/Interpublishing, Stockholm.

Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister.

Vegetationstyper i Norden (ViN). TemaNord 1994:665